

Verslag AWD broedvogeltellingen 2009

Jan Jacobs

Door leden van onze vereniging zijn in de Amsterdamse Waterleiding Duinen dit jaar weer de broedvogels geteld. Hadden we enkele jaren geleden nog moeite daarvoor voldoende vrijwilligers te vinden, dit jaar werden alle kavels door minstens 2 personen geteld. Daarbij is een aantal nieuwe inventariseerders actief geworden. De kavels worden geteld volgens de SOVON-methode.

Gijs Kokkieshoek

Annelies Marijnissen en Erwina Teunissen namen samen Gijs Kokkieshoek weer voor hun rekening. In dit kavel zijn dit jaar 5 vogelsoorten verdwenen, nl. Boompieper, Tapuit, Sprinkhaanzanger, Fazant en Houtduif. Daar stonden wel 2 nieuwe soorten tegenover, nl. de Boomkruiper en de Goudvink, elk met één territorium. De gesignaleerde Tapuiten waren geen blijvers en ze verlieten het terrein voordat het tot broeden kwam. Het totaal aantal broedgevallen is teruggelopen van 111 naar 93, een teruggang van 17%. Een verslag van Annelies staat elders in dit nummer.

Boeveld-west

Wim Baalbergen en Jan Veeffkind telden als vanouds het Boeveld. In het Boeveld zijn dit jaar geen grote veranderingen opgetreden. Vier soorten konden na een of meer jaren afwezigheid weer worden genoteerd, nl. Houtduif, Roodborst, Zanglijster en Ekster, elk met één territorium. Er zijn geen soorten verdwenen.

Wolfsveld-west

In het Wolfsveld ging een geheel nieuwe ploeg van start, bestaande uit Jaap Eisenga, Pieter de Jong en Koene Vegter. In dit kavel werden 150 territoria geteld, waaronder hoge aantallen Heggenmussen, Nachtegalen en Grasmussen. Ook waren opvallend veel Vinken en Kneuen aanwezig. Leuk was de terugkomst van de Rietgors in het Biezenvlak. Vanaf een hoog duin langs de van Limburg Stirumvallei was deze soort prima te zien, samen met Roodborsttapuit en Graspieper. Maar het toppunt van de inventarisatie was ongetwijfeld het paartje Blauwborst dat daar zijn territorium had gekozen. We hebben het daar 4 weken gezien, zingend vanaf een duindoornwal en met voer voor de jongen. Van deze soort is het de eerste

waarneming in de BMP-kavels van de zuidelijke AWD.

Westhoek-Haasvelderbeken

Gab de Croock inventariseerde de broedvogels in de Westhoek, dit jaar in gezelschap van Jos Zonneveld. In dit kavel zijn geen grote wijzigingen opgetreden. Vier soorten met elk één broedsel verdwenen, nl. Kleine Bonte Specht, Grote Lijster, Spreeuw en Ekster. Evenals in het Wolfsveld gingen Vink en Kneu flink vooruit, evenals Pimpelmees en Koolmees. Daarentegen ging de Tjiftjaf in aantal achteruit van 6 naar 2 territoria.

Hoekgatterduin

Leo Schaap kreeg dit jaar in het Hoekgatterduin gezelschap van George Hageman. Het is het meest vogelrijke kavel met 34 vogelsoorten en 187 territoria. Vooral de aanwezigheid van water in de vorm van het Oosterkanaal draagt hiertoe bij. Het is het enige gebied met eenden en meerkoeten. Voor het eerst sedert 2001 werd hier weer een Wielewaal geteld. Nieuw was hier ook de Soepeend, welke door Sovon niet als Wilde Eend, maar als aparte telsoort wordt gezien. Goudvink, Groenling en Spreeuw werden dit jaar niet meer waargenomen, evenmin als de krakeend en de Pimpelmees.

Conclusie

In de volgende tabel worden de aantallen territoria van alle soorten genoemd in 2008 en 2009. De meest opmerkelijke verschillen in deze twee jaren zijn hiervoor genoemd.

Om te zien of er trends te vinden zijn in de aantallen territoria, zijn ter vergelijking in de totaal kolom ook de aantallen weergegeven van 2004. Het blijkt dat in een periode van 5 jaar opmerkelijke verschillen optreden. Kleine verschillen van 10 tot 20 procent zijn normaal, zeker bij de kleine aantallen waarover het in de kavels van de AWD gaat. Deze kunnen optreden door wijziging in de plaatselijke situatie, zoals grootschalig kappen van Amerikaanse vogelkers, de hoogte van de waterstand en beweiding door runderen en schapen. Ook het afwisselen van strenge en zachte winters is van invloed, evenals de omstandigheden voor onze zomergasten in de overwinteringsgebieden in Afrika.

Opmerkelijk is de afname van de Kuifeend en de Houtduif en het volledig verdwijnen van de Fazant en de Zomertortel. Vooral bij de bosvogels is een positieve ontwikkeling te zien. Grote Bonte Specht, alle mezensoorten, Gaai en Vink gaan in aantal heel duidelijk vooruit. Ook Gekraagde Roodstaart en Roodborsttapuit nemen flink toe. Tuinfluiter en Zwartkop zijn samen tamelijk constant, maar wisselen in aantal. Tjiftjaf is een grote verliezer, maar de Fitis is daarentegen constant in grote getale aanwezig.

Er blijft natuurlijk ook altijd een lijstje waarnemingen van incidentele broedgevallen, zoals Patrijs, Kleine Plevier, Bontbekplevier, Kleine Bonte Specht, Grote Lijster, Blauwborst,

Boomkruiper, Wielewaal, Groenling, Goudvink en Rietgors. Soms zijn ze de pioniers in nieuwe omstandigheden, maar meestal zijn bij hen geen trends te ontdekken. Zij voegen dan ook in een vergelijking niets toe, maar zorgen wel voor de nodige diversiteit in de fauna. En zij maken wel het tellen weer leuker, omdat zij de verrassingen vormen in het veld.

Voor de vijf kavels tezamen steeg het totale aantal territoria van 595 in 2008 naar 615 in 2009. Het totaal aantal vogelsoorten kwam op 40. Deze cijfers zijn geheel in lijn met het gemiddelde over de gehele telperiode vanaf 1986.

Broedvogels AWD in 2008/2009 t.o.v. 2004														
soort	Gijs Kokkieshoek		Boeveld-west		Wolfsveld-west		Westhoek-Haasv.		Hoegatterduin		Totaal			
	31-10-2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2004	2008	2009
Knobbelzwaan										1		1		
Nijlgans										1		2	1	
Wilde Eend										1	1	1	1	1
Soepeend											1			1
Kuifeend										1	1	5	1	1
Patrijs												1		
Fazant	1											8	1	
Meerkoet										2	4	3	2	4
Kleine plevier												1		
Houtsnip												1		
Houtduif	1			1		2	1	1	1	3	2	10	7	5
Zomertortel												8		
Koekoek	1	1	1	1		1		1	1	2	1	5	4	5
Groene specht										2	1	2	2	1
Gr. bonte specht								1	1	4	3	1	5	4
Kl. bonte specht								1						1
Boomleeuwerik	6	5	1	1	2	3	4	2	6	2	7	19	13	
Boompieper	2					2		8	9	21	13	20	31	24
Graspieper	4	2	3	2		3		1	3			14	8	10
Winterkoning	4	2	1	1	5	5	5	6	6	6	6	28	21	20
Heggenmus	14	9	5	7	7	15	8	6	8	8	8	43	42	45
Roodborst	1	3		1			2	2	3	4	4	13	6	10
Nachtegaal	14	14	7	10	14	24	6	8	11	11	11	71	52	67
Blauwborst						1								1
Gekr. Roodstaart			1	1			5	6	2	5	5	5	8	12
Roodborsttapuit	1	3	1	2	1	3	3	2	4	2	2	7	10	12
Tapuit	1			4								1	1	
Merel	5	5	3		6	6	3	7	9	9	9	30	26	31
Zanglijster	2	1		1		3	3	2				6	5	7
Grote lijster							1							1
Sprinkhaanzanger	1					2				2	1	16	3	3
Braamsluiper	3	3	2	1	2	4	1	2	7	2	2	11	15	12
Grasmus	10	11	8	8	10	23	5	6	21	21	21	75	54	69
Tuinfluiter			1	2	3	2			1	4			5	8
Zwartkop	1	1					1		5	3		11	7	4
Tjiftjaf	2	2	2	1	3	4	6	2	8	2	2	39	21	11
Fitis	15	11	14	11	18	22	23	20	38	38	38	115	108	102
Staatmees	2	1				1	1	2	2	3	3	1	5	7
Glanskop	1	1					1	1	2	1	1	1	4	3
Kuifmees									1					1
Pimpelmees	1	2	1	1	2	2	6	7	6	8	8	13	16	20
Koolmees	8	4	3	2	3	6	17	14	10	11	10	25	41	37
Wielewaal											1			1
Boomkruiper			1											1
Gaai	2	1	1	1	4	3	2	2	2	3	3	7	11	10
Ekster	1	1		1	1	2	1		2	1	1	11	5	5
Zwarte Kraai	1	2	1	1	1	2	1	2	2	4	4	4	6	11
Spreeuw							1		2				3	
Vink	1	2	2	1	3	5	7	9	5	8	8	9	18	25
Groenling									1				1	
Kneu	5	4	3	2		5	3	4	3	2	2	14	14	17
Goudvink						1			1			1	2	1
Rietgors						1						1		1
aantal soorten	29	26	20	24	19	27	30	26	37	34	34	43	43	40
aantal territoria	111	93	61	64	88	151	128	127	207	187	187	649	595	622